

**Силабус
освітнього компоненту
(за вибором здобувачів вищої освіти)**

«ОБЛІК МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ»

Назва дисципліни:	Облік міжнародних операцій
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=1221
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Болдовська Катерина Петрівна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	(057) 738-77-98
E-mail:	ie_khnahu@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування системи теоретичних знань і практичних навичок з методики обліку міжнародних операцій підприємств, а також організації та ведення бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.

Предмет: методологія, методичне й організаційно-технічне забезпечення обліку фінансово-господарських операцій в зовнішньоекономічних відносинах відповідно до міжнародних та національних принципів і стандартів фінансової звітності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- набуття необхідних знань і практичних навичок щодо ведення обліку міжнародних операцій з урахуванням загальноприйнятих принципів та національних стандартів з бухгалтерського обліку;
- вивчення принципів складання первинних документів з обліку міжнародних операцій;
- вивчення методики ведення обліку міжнародних операцій суб'єктів господарювання;
- вивчення особливостей документального забезпечення бухгалтерських записів та відображення в обліку специфічних господарських операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

вивченню цієї дисципліни передують такі: «Бухгалтерський облік», «Зовнішньоекономічна діяльність», «Міжнародна економіка».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.

Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

Вміти відображати міжнародні операції суб'єктів господарювання у системі бухгалтерського обліку.

Вміти опрацьовувати і використовувати облікову та аналітичну інформацію в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК «Теоретичні засади обліку міжнародних операцій»	1	0,25
	ПР «Організація та ведення бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) в Україні»	1	0,25
	СР «Огляд законодавчих і нормативно-правових джерел щодо регулювання діяльності суб'єкта ЗЕД»	8	11
2	ЛК «Зовнішньоекономічні контракти та відображення інформації у системі бухгалтерського обліку»	1	0,25
	ПР «Особливості відображення в обліку зовнішньоекономічних договорів (контрактів)»	1	0,25
	СР «Порядок укладання та умови виконання зовнішньоекономічних контрактів»	8	11
3	ЛК «Облік валютно-фінансових операцій»	2	0,5
	ПР «Особливості обліку операцій з іноземною валютою»	2	0,5
	СР «Іноземна валюта в міжнародній діяльності»	9	11
4	ЛК «Облік розрахункових і кредитних операцій»	2	0,5
	ПР «Особливості обліку розрахункових і кредитних операцій»	2	0,5
	СР «Механізм міжнародних розрахунків і міжнародного кредитування»	9	11
5	ЛК «Облік імпорتنних операцій»	2	0,5
	ПР «Особливості обліку операцій з імпорту товарів, робіт, послуг»	2	0,5
	СР «Облік реімпорتنних операцій»	9	11
6	ЛК «Облік експортних операцій»	2	0,5
	ПР «Особливості обліку операцій з експорту товарів, робіт, послуг»	2	0,5
	СР «Облік реекспортних операцій»	9	11
7	ЛК «Облік іноземних інвестицій»	2	0,5
	ПР «Особливості обліку іноземних інвестицій»	2	0,5
	СР «Особливості обліку окремих операцій у підприємствах з іноземними інвестиціями»	9	11

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
8	ЛК «Облік товарообмінних операцій та операцій з переробки»	2	0,5
	ПР «Особливості обліку бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною»	2	0,5
	СР «Бухгалтерський і податковий облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною у ЗЕД»	9	11
9	ЛК «Облік інших міжнародних операцій»	1	0,25
	ПР «Особливості обліку специфічних міжнародних операцій»	1	0,25
	СР «Облік розрахунків з підзвітними особами в іноземній валюті»	9	12
10	ЛК «Розкриття інформації про міжнародні операції у звітності підприємства»	1	0,25
	ПР «Фінансова, податкова та статистична звітність щодо міжнародних операцій»	1	0,25
	СР «Консолідована фінансова звітність групи підприємств з іноземними інвестиціями»	9	12
Разом	ЛК	16	4
	ПР (ЛР, СЗ)	16	4
	СР	88	112

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності): не передбачене.

Методи навчання:

- словесний метод (лекція);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною і нормативною літературою (конспектування, тезування, складання реферату тощо);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (розв'язання програмних завдань).

Система оцінювання та вимоги:

Методи та форми оцінювання

- усний контроль (опитування);
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- метод самоконтролю.
- залік;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- виконання та захист практичних/лабораторних робіт;
- стандартизовані тести.

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99 повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1). Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів;

– участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
 – виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	Зараховано	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_0-02.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf);

- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

- 1.1. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- 1.2. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2018. 216 с.
- 1.3. Кравцова О. М. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Львів : Магнолія, 2018. 224 с.
- 1.4. Крупка Я. Д., Назарова І. Я. Облік міжнародних операцій : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2016. 216 с.
- 1.5. Лукашова І. О., Головащенко О. М. Бухгалтерський облік зовнішньоекономічної діяльності : навч.-практ. посіб. Львів: Магнолія 2017. 288 с.
- 1.6. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Кузнецова. Харків : Видавництво Іванченка І. С. 2019. 226 с.
- 1.7. Облік міжнародних операцій : підручник / Кузьмінській Ю. А., Козак В. Г., Лук'яненко Л. І., Небильцова О. В. Київ : КНЕУ, 2016. 336 с.
- 1.8. Огійчук М. Ф. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / М. Ф. Огійчук та ін. Київ : Алерта, 2019. 332 с.
- 1.9. Рудницький В. С., Бачинський В. І., Хомедюк В. І., Боровик О. М. Облік зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Львів: Магнолія, 2018. 280 с.
- 1.10. Скоробогатова Н. Є. Облік міжнародних операцій : конспект лекцій. Київ : НТУУ «КПІ», 2017. 106 с.
- 1.11. Танасієва М. М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Чернівці: Технодруk, 2021. 100 с.

2. Допоміжна література

- 2.1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
- 2.2. Митний кодекс України : Закон України від 11.07.2002 р. № 92-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
- 2.3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- 2.4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
- 2.5. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
- 2.6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959/XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
- 2.7. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності : Закон України від 23.12.1998 р. № 351-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14>
- 2.8. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>
- 2.9. Болдовська К. П. Особливості та складові облікового забезпечення міжнародних операцій суб'єктів господарювання. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1100/1057>.

2.10. Болдовська К. П., Зам'ятіна Є. Ж. Напрями вдосконалення обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Обліково-фінансові аспекти підприємницької діяльності*: зб. наук. праць за матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 трав. 2020 р.). Харків: ХНАДУ, 2020. С. 42–44.

2.11. Валюта. Нове. *Податки та бухгалтерський облік*. 2019. № 21. С. 3–47.

2.12. Експорт, Імпорт, ЗЕД-заборгованості. *Бібліотека Баланс. Практичне керівництво*. 2020. № 4. С. 5–110.

2.13. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посіб., 6-те вид. перероб. та доп. / за ред. Ю. Г. Козака. Київ : ЦУЛ, 2016. 290 с.

2.14. ЗЕД: експорт та імпорт товарів, операції з інвалютою. *Бібліотека Баланс. Практичне керівництво*. 2021. № 17.

2.15. ЗЕД у запитаннях і відповідях. *Податки та бухгалтерський облік*. 2019. № 27. 90 с. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/april/issue-27/>

2.16. Зовнішньоекономічна діяльність. *Все про бухгалтерський облік*. 2019. № 55. С. 3–45.

2.17. Новації ЗЕД: майстер-клас для бухгалтера. *Бібліотека Баланс. Практичне керівництво*. 2015. № 4. 109 с.

Додаткові джерела:

1. Облік міжнародних операцій : матер. для дист. навч. / К. П. Болдовська. URL: <https://dl2022.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1221/>

2. Бухгалтер 911 : портал для бухгалтера. Все про бухгалтерський облік, оподаткування і звітність : веб-сайт. URL: <http://buhgalter911.com/>

3. Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна газета : веб-сайт. URL: <http://vobu.ua/>

4. Платформа Ліга: Закон : веб-сайт. URL: <http://www.ligazakon.ua/>

5. Офіційний веб-портал Верховної ради України : веб-сайт. URL: <http://rada.gov.ua/>

6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

7. Податки та бухгалтерський облік. Інформаційно-аналітичний журнал : веб-сайт. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/>

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни

Катерина БОЛДОВСЬКА

Завідувач кафедри

Тетяна КОВАЛЬОВА